

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 3. V Ljubljani, 15. februarija 1892. Leto IX.

Obseg: Konjerejčeva opravila meseca februarija. — O deteljnem semenu. — Naprava dobre apnenice. — Oves Potatoes in Wilkomm. — Živina v hlevu. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Konjerejčeva opravila meseca februarija.

Kobile, ki bodo storile, naj ničesar več ne delajo, pač pa naj se redno gibljejo na prostem. Takim kobilam napravi zaprte staje, v katerih niso privezane.

Kedaj se bode kobila ožrebla, to se pospame:

1. Iz zapiskov, kedaj je bila kobila zadnjič pri žrebcu;

2. iz znamenj na njenem životu. Kobila, ki v kratkem stori, dobo na obeh straneh križa vdrta život, sramnica in vime otečeta, seska pa kažeta mleko. Tudi sunki mladega bitja prihajajo redkejši in slabejši.

Kadar se vsa ta znamenja pokažejo, tedaj ženi kobilo v zagrajeno stajo, daj ji dovolj suhega nastila in pa — mir. Staja naj bo 4 do 5 metrov dolga in široka. Štirinajst dni prej, predno se kobila ožrebi, ponehaj jo močno krmiti, da se želodec in čreva izpraznijo, ker to dobro de mlademu bitju in olajša skot. Najboljša krma breji kobilu je prav dobro, sladko seno. Kadar je vse tako pripravljeno, potem pa čakaj, da se ožrebi. O pravilnem porodu morajo sprednji nogi in glava naprej ter mora priti žrebe v eni uri na svet, kobila se pa potem takoj iztrebiti. — Ako je pa lega žrebeta nepravilna in se je bati težkega poroda, pa hitro pokliči izkušenega pomočnika.

Rahlo ravnanje je neogibno potrebno, a nepotrebna sila je škodljiva.

Po porodu in kadar je kobila mlado oblizala, dobro jo je za nekaj časa privezati, ker postane nezaupna, strastna in vsled tega za nekaj časa huda ter skoči na vsakega, kdor se bliža, ne da bi pri tem dovolj pazila na žrebe. — Paziti je pa prav skrbno, da se žrebe v povodec ne zatakne.

Žrebeta prejšnjih let ter konje, kateri pojdejo na planine, spuščati je na plano, da se gibljejo, ter jih počasi pripravljati z drugo krmo na planinsko pašo. Zobanja naj se jim daje vedno manj in manj in slednjič popolnoma ustavi.

Ravnati je z mladimi konji kakor meseca januarija tudi še zdaj.

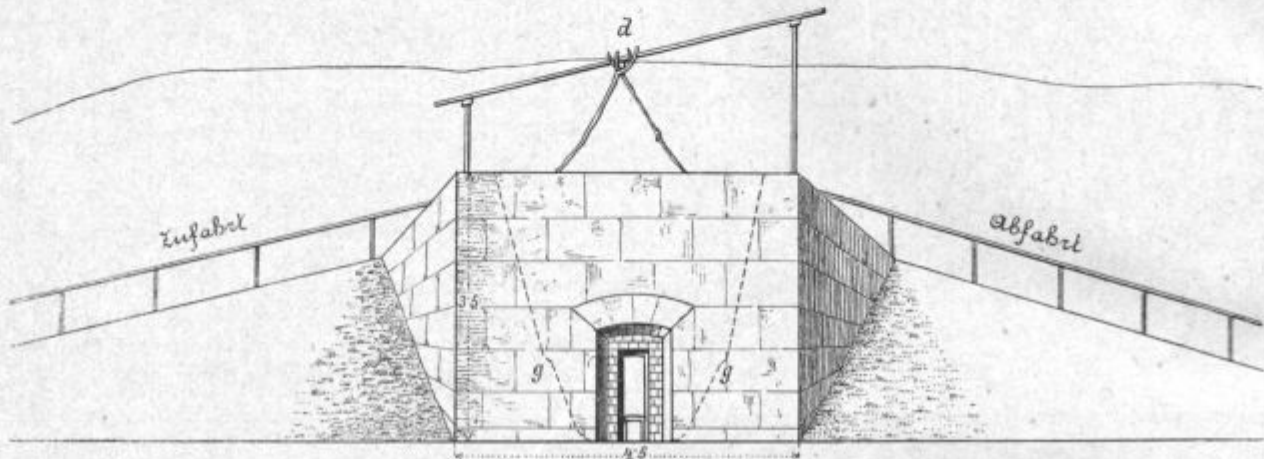
O deteljnem semenu.

Uže nekaj let je živinoreja najvažnejša panoga kmetijstva, in skoraj smemo trditi, da ga ni več slovenskega kmetovelca, ki bi tega ne priznal. Ne pretiramo pa prav nič, ako pravimo, da bode živinoreja v bodočnosti še važnejša, kajti nova trgovinska pogodba z Nemčijo odprla nam je za dvanajst let nemško tržišče, in za gotovo nam se je nadejati prav kmalu precej viših cen govedu. Vsak pameten gospodar se mora na to ozirati ter izkušati, da se okoristi s temi časovnimi razmerami. Živinoreja nese pa le tedaj dobiček, če je umna, t. j. če imamo v hlevu govede dobre reje in dobro oskrbovano. Kdor svojo goved samo šteje, a je ne vaga, tist ni razumen živinorejec. S tem hočemo reči, da ni dovolj imeti v hlevu obilo živine, ampak biti mora tudi dobro oskrbovana in zlasti dobro krmljena. Naši gospodarji naj sedaj sosebno na to gledajo, da bodo pridelovali dosti dobre krme, ker ona je prvi pogoj dobri živinoreji. Zboljšujmo pašnike in travnike! Oboji so pri nas večinoma taki, da se dá z umnim obdelovanjem njih pridelek najmanj podvojiti. Pa vse to ne zadostuje še, pridelovati moramo krmo tudi na polji. Najvažnejša krmska rastlina na našem polji je detelja. A vzlic temu, da smo o detelji uže toliko pisali, vender kako žalostna so videti naša deteljišča! Čez in čez so

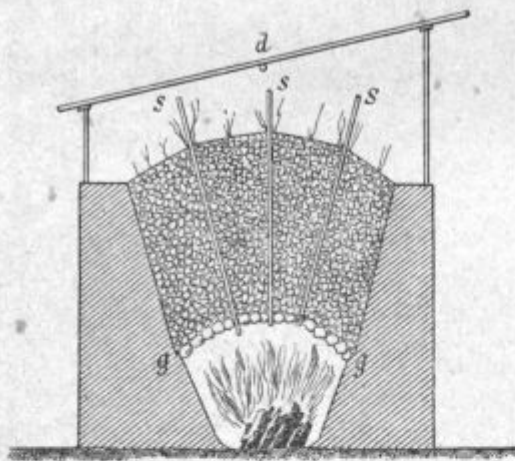
preraščena s predenico in največkrat dado komaj polovico dohodka, ki bi ga morala dati. Imamo deželno postavo, ki veleva zatirati predenico, a kako redkoma jo kaka občina izvršuje. Če je tudi tu in tam kje kak župan, ki ga je resna volja kaj ukreniti, vidi pa toliko raznih ovir, da ga kmalu mine veselje ta zakon izvrševati. Mi za svojo osebo smo se uže preverili, da vsi taki zakoni nimajo nobene vrednosti, dokler ljudstvo samo ne spozna, kaj mu je v škodo, kaj na korist.

Uže več let zaporedoma, in smemo reči vedno uspešneje, priporočamo kot najboljši pripomoček zoper predenico setev čistega semena. Ker je pa takega semena težko dobiti, pri nas v deželi med kmetovalci kar nemogoče, zato naša družba priskrbuje

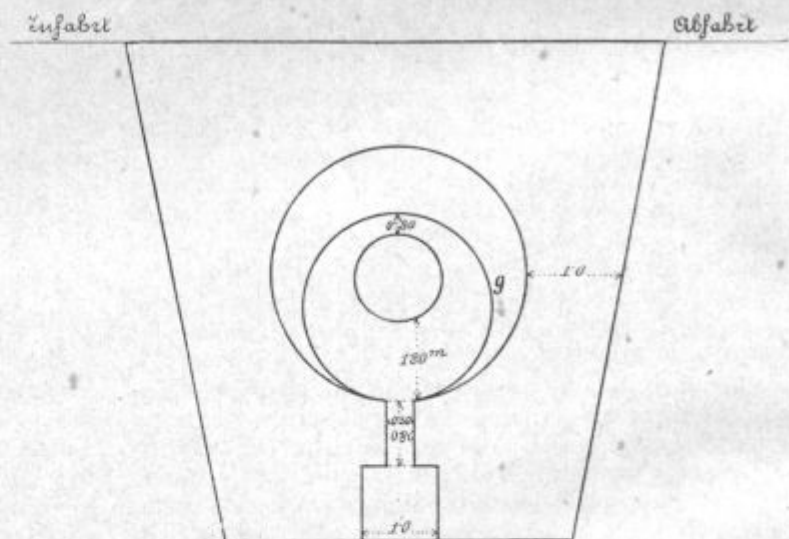
je lepega zrnja in prav nič pomešana s staro, 56 do 60 gld. meterski cent. Ako se pa očisti, da ostane zgol lepo zrnje, kojega je 95 do 98 % kaljivega, potem pa je je dobro tretjino manj, in zato se nihče ne čudi, da smo letos ceno za kilogram nastavili na 75 kr. To naj nikogar ne moti, da si je kupi, če želi dobrega blaga, saj se s takim semenom toliko opravi kakor z dvakrat toliko množico drugega. Omenjamo, da bode letos zaradi visoke cene zelo veliko sleparstva, zlasti bode primešana veliko starega semena, ki je za polovico manj kaljivo, in pa cenejšega ameriškega semena, ki nikakor ni za naše kraje. Zlasti letos opozarjamo naše kmetovalce, naj se ne dado preslepiti z nizkimi cenami.

Pod. 9. Apnenica od spredaj.

Pod. 10. Navpični prerez apnenice.

Pod. 11. Vodoravni prerez apnenice.

svojim udom zajamčeno čisto seme, katero je pregledano od c. kr. pregledne semenske postaje na Dunaji. Tudi letos bode prodajala družba zajamčeno čisto deteljno seme, in sicer navadne domače ali štajerske detelje ter nemške detelje ali lucerne. Kar se tiče lucerne, oddajala bode družba kakor prejšnja leta tudi letos francosko seme, ki je vzraslo na suhih apnenih tleh in zato, kakor izkušnja kaže, pri nas vedno izvrstno uspeva. Cena je zelo enaka kakor prejšnja leta, t. j. po 75 kr. za kilogram z vrečo in voznim listom vred.

Drugače je pa z domačo ali štajersko deteljo. Seme te detelje je preteklo leto slabo obrodilo, zato je cena tako visoka, kakor morda še nikdar prejšnja leta. Popolnoma nečiščena detelja stoji danes v veliki trgovini, ako

Naprava dobre apnenice.

Apnenice, kakeršne delajo pri nas, imajo mnogo nedostatkov: porabi se mnogo kuriva, delavci strašno veliko trpé, apno se dolgo kuha, in taka apnenica je prav za prav le za enkratno porabo. Tudi ni moči na kuhanje apna paziti tako, kakor je pravilno. Ako vse to premislimo, reči moramo, da so naše apnenice slabe, sicer priproste, a ker malo odvrnejo in mnogo dela prizadenejo, so vender prav zelo drage.

Zboljšana in vsega priporočila vredna je apnenica, katero pojasnjujejo podobe 9. do 11. in naslednji popis.

Zarad pripravnosti zida se apnenica ob kak breg, s čimer pa ni rečeno, da bi ne smela stati prosta. Za

kuho od 150 metr. centov apna zadostujejo nastopne veličine: Visokost $3\frac{1}{2}$ m, notranja svetloba, zgoraj merjena, $3\frac{1}{6}$ do $3\frac{1}{2}$ metra; dolžina in oblika stranskih sten je poljubna, a stene naj bodo zaradi trpežnosti najmanj po 1 m debele. Notranjost apnenice je okrogla in se oži proti dnu. Kakih 80 cm nad tlemi je v steni apnenice izbuknen preko 20 cm širok pas, a tako poševno postavljen, da je le zadi 80 cm nad tlemi, potem gre pa na kvišku, da pride spredaj 180 cm nad tla. Peč je 80 cm globoka in 50 cm široka. Za zidanje rabi najbolje kamenje, ker je bolj stanovitno zoper vročino nego opeka, ki se pa sme tudi rabiti, vendar mora biti notranji del stene od kamnja, če tudi od apnenca, ker ta prav malo trpi, če je dobro ometan. Na omenjeni pas, ki je zaznamovan na podobi 10. z g, sestavi se iz apnenica in z lesenimi drogovi (s) obok, potem se apnenca napolni in sicer tako, da se apnenec čez rob v obliki polukrogle nakopiči in zgoraj dobro z malto omeče. Streha za silo \bar{a} , ki se da odvzeti, varuje apnenico dežja, kadar v njej gori.

Kuriva zadostuje preko 22 do 28 metrov po 80 cm dolgih mehkih a suhih drv. Kolikor bolj suha so drva in kolikor manjše je ognjišče, toliko manj se jih porabi; vendar pa peč ne sme meriti pod 40 cm. Z rastočo vročino zгоре drogovi s in se naredo odduški za ogenj, skozi katere plamen šviga. Napol dogorela polena se potisnejo v peč, ki naj bo vedno polna.

Če so drva dobra, kuha se apno dva dni in dve noči, in naj se neha kuriti šele takrat, kadar je apnenec razbeljen, t. j., če je plamen bel. Dokler je pa plamen rdečkast, pa apno ni še kuhano. Če torej vemo, da je apno skoz in skoz razbeljeno, dobro zazidajmo peč z opeko, da preprečimo zračni vlak skozi apnenico, kateri kuhano apno prehitro shladi. Kuhano apno naj se potem več dni hladi. Ko se je to zgodilo, prične se apnenica od zgoraj prazniti, in dobro je kuhano apno precej gasiti, ker le tako ima vse dobre lastnosti.

Kar se tiče stroškov take apnenice, zavisni so od mnogih reči, zlasti pa od tega, če je gradivo daleč ali blizu, če je dobimo zastoj ali je moramo plačati, če imamo sami vprežno živino ali jo pa moramo šele najeti, če imamo pripravne in hitre delavce i. t. d. Štirje pridni zidarji s potrebnimi dninarji naredo tako apnenico v enem tednu. Na vsak način je taka apnenica za razmere, kakeršne so pri nas, vsega priporočila vredna. Pred vsakim kuhanjem je teba notranje stene popraviti. Vse drugo razjasnjujejo podobe.

Oves Potatoe in Willkomm.

Izmed jarih žit daje še najboljše pridelke oves, zlasti če dobomo dobro vrsto. Ker je družbi dana naloga od občnega zbora, da svojim udom priskrbuje tudi žitna semena, zato bode družba oddajala to spomlad tudi semenski oves. Težavno je pa družbi oddajati semena, ker ona mora za tisto, kar svojim udom da, tudi jamčiti. Semenskega ovsa se priporoča sedaj sila veliko vrst, in težko se je brez svoje izkušnje odločiti za eno ali drugo vrsto. Družba bode oddajala dve vrsti ovsa, kojih dobro uspevanje iz izkušnje pozna, zato ji brez skrbi priporoča.

Ena teh vrst je oves „Willkomm“, ki ga pri nas uže po mnogih krajih poznajo in so z njim naši gošpodarji prav zelo zadovoljni. Ta oves bode družba prodajala po 10 gld. meterski cent t. j. 100 kg. Vreče se posebe zaračunijo.

Druga vrsta je oves „Potatoe“. Ta oves je nova vrsta, katero je družba lansko leto na priporočilo z mnogih strani prvokrat poskusila. Ta oves je srednje zgodenj in je dal petindvajsetkratni pridelek, domači oves da pa komaj desetkratni pridelek. Oves Potatoe je angleška vrsta in zelo težkega zrnja. Slama vzraste 4 do 6 čevljev visoka, je močna ter nikdar ne plega. Sejati se mora precej redko, ker se močno razraste. Družba bode oddajala ta oves, dokler bode kaj zaloge, po 15 gld. 100 kgr. brez vreče. Oddajala bode obeh imenovanih vrst tudi manjše množice, a nikakor ne manj nego 20 kgr.

Naročila prosimo kmalu semkaj poslati ter natančno povedati, na katero železniško postajo je seme poslati. Pošta vzprejema samo do 25 kgr. in le v tiste kraje, koder je pošta na železnici, koder je pa navadna vozna pošta, tam pa še toliko ne vzprejemajo.

Živina v hlevu.

Ko si je človek ukrotil nekaj živali, da bi mu dajale potrebnih snovi za živež in obleko ter mu pomagale delati, razpeljal jih je sčasoma na vse strani sveta v različne kraje različnih vremenskih razmer. V nekaterih krajih ni mu bilo treba posebno skrbeti za nje; da je bilo le zadosti paše, opravljeno je bilo vse. Drugod pa se je stvar drugače zasukala. Po prijetnih gorkih dnevih prišli so neprijetni, mrzli, in živina ni mogla več obstati na prostem. Treba ji je bilo skrbeti za zavetje, kjer je bila varna pred slabim vremenom. Tako so nastale živalske staje ali hlevi, ob začetku bolj priproste, sčasoma primernejše.

Razširjajoč domačo živino po svetu, iztrgal jo je človek naravnemu življenju ter jo prisilil živeti tudi v takih okoliščinah, v kakeršne bi po svoji naravi sama nikdar ne zašla. Ker pa je to storil, dolžan je skrbeti za njo, da se njeno življenje kolikor mogoče naravnemu približuje, oziroma da žival ne trpi in ne pogreša marsičesa po nepotrebnem.

Ob naših razmerah so hlevi neogibno potrebni, dasi so umetna bivališča za živino ter povzročajo kmetovalcem velike stroške. Ker brez živine biti ne moremo, brez hlevov pa živina ne more obstati, pripraviti je treba živini takih hlevov, da se v njih kar moči dobro počuti. Kdor svoji živini ne pripravi primerne hleva, greši, ker jo po nepotrebnem muči; sam sebi pa škoduje, ker mu slabo oskrbovana živina ne daje toliko koristi, kolikor dobro oskrbovana.

Če si nekoliko ogledamo naše hleve, videli bomo, da je pravilno narejen hlev silno redek — prava bela vrana. — Vem, da se bo marsikdo zaničljivo namrdnil, češ, kaj ti veš? moj hlev je že dober! Vkljub temu pa so hlevi le slabi. Ker hlev tako zelo vpliva na živino, hočemo si ga ob kratkem nekoliko ogledati.

Kakšen bodi dober hlev? Hlev stoj na pravem kraju. Kolikor bolj suh je kraj, kjer stoji ali kamor mislimo postaviti hlev, toliko boljši je. Vlažen kraj ni zdrav za živino, pa tudi zidovje in les prej razpadeta. Če pa suhega kraja ni, treba ga je osušiti, t. j. vodo treba odpeljati, da pozneje ne nagaja.

Hlev bodi zadosti prostoren. Živina ne sme biti v hlevu natlačena, da je druga drugi napoti, pa tudi preveč prostora ne sme imeti, ker si s tem po nepotrebnem povečamo stroške. Vrhu tega so pa preveliki hlevi po zimi radi premrzli. Koliko prostora je treba

eni živali, odvisno je od nje velikosti. Tako na pr. zadostuje staja (brez hodnikov in žleba) za krave 120 cm v širokost in 250 cm v dolgost, za konje 180 cm v širokost in 300 cm v dolgost i. t. d. Visoki pa naj bodo goveji hlevi vsaj po 350 cm, konjski pa vsaj po 380 cm, da ima živina zadosti zraka. (Konec prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 21. Imam telico, ki je uže poldrugo leto stara in čvrstega života, pa še nič ne gre po plemenu. Ali naj čakam še, ali naj paskusim kak pripomoček, kateri in kako? (L. S. v L.)

Odgovor: Na to vprašanje bi mogli le tedaj odločno odgovoriti, če bi poznali vzrok, zakaj se telica ne goni. Ako ima telica na spolovilih kako prirojeno ali pozneje dobljeno neozdravno hibo, ni nobenega sredstva, da bi se obrežila. Ta nepravilna se pa tudi pokaže pri dobro rejenih telicah. V tem slučaju pa je najboljšo pokladati slabše krme, da žival nekoliko omedli, ter obilo naj se tudi pregiblje po pašniku ali kje drugje. Dobro in nič škodljivo sredstvo je privezati telico v bližini bika, posebno močno pa hvalijo mleko od druge krave, ki se ravno goni. Izmed lekarniških pripomočkov je štupa od španjskih muh, a ž njo ravnati priporočamo Vam le po dogovoru z živinozdravnikom.

Vprašanje 22. Moj konj ima na čeljusti kakor krajcar veliko in debelo gobo. S čim bi se odpravila? (M. F. v Z.)

Odgovor: Na vprašanja o raznih živinskih boleznih odgovarjamo le tedaj, če moremo iz popisa nedvomno posneti, kakšna je bolezen, in če je bolezen sploh taka, da jo kmetovalec lahko sam zdravi. Zaradi tega smo uže večkrat prosili bolezen natančno popisati, ker drugače nam je nemogoče odgovarjati. Sami bodete priznali, da nam na Vaše vprašanje ni mogoče odgovoriti, kajti Vi ne pišete, kje na čeljustih je ta goba, kakšne barve je, ali je mehka ali trda, ali je gorka ali mrzla, ali konja boli ali ne i. t. d. Zdi se nam, da ima konj otisek na spodnjih čeljustih, zato berite knjigo „Domači živinozdravnik“ na strani 163.

Vprašanje 23. V knjigi „Slov. Bučelarček“ berem o laški čebeli, ki je neki v dvojnem oziru boljša od naše, t. j., da je pridnejša in krotkejša. Ali je to res in kje bi bilo dobiti en par panjev? (F. Š. v V. pri V.)

Odgovor: Ravno zaradi pridnosti in krotkosti, s katerima kranjska čebela presega vsa druga plemena, je ona na najboljšem glasu po vsem svetu. Hvalimo Boga, da se moremo ponašati z najboljšo čebelo, a ne uvažajmo drugih, s katerimi bi le domače pleme kvarili.

Vprašanje 24. Imam na vrtu več ameriških trt, in sicer „Izabele“, katere menim precepiti z burgundcem ali modro frankinjo. Kakšna cepitev bi bila najboljša, kateri čas najugodnejši in ali je treba cepiti prav pri tleh? (A. K. v R. na Primorskem.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja skl-pamo, da so Vaše trte stare, t. j. da uže nekaj let raste. Take trte se najbolje cepijo v razklad, in sicer pomladi, predno trte ozelene. Cepiti je pa tako nizko, da pride cepitev še v zemljo, paziti je pa potem, da cepiči sami ne poženo korenin.

Vprašanje 25. Ker je obrtnost v vsem napredovala, gotovo je tudi v izdelovanju kolovratov. Izvolite mi torej naznaniti, kje se dobodo različni kolovrati najnovejše vrste in po čem? (A. K. v R.)

Odgovor: Kolovrati so zelo enaki ostali, kakeršni so bili nekdaj, ker je malo na njih popraviti, kajti, kakor hitro

se na njih kaj popravlja, pa nastane predilni stroj, ki je danes uže čudovito umetno sestavljen. Kolovrate razne sestave, priprosto narejene pa tudi fine prodaja v Ljubljani M. Pakič. Cene nam niso znane.

Vprašanje 26. Imam nad dvajset let staro, a še zelo rastno drevo, ki pa dosedaj ni še pokazalo sadu. Svetujejo mi narezati mu deblo krog in krog, da bode potem neki rodovitno. Je li to res, in če ne, kaj naj storim? (A. O. na V.)

Odgovor: Močna rast bo gotovo kriva, da noče drevo roditi, in zato bo gotovo pomagalo sredstvo, katero bode prehitro rast oviralo. Drevo okrog in okrog narezati je uže dobro, a svetujemo Vam to prav narediti, da drevesa ne uničite. Sok kroži med lesom in lubadjo, če pa zarezno okoli debla naredite preširoko, pa se rana ne more zaceliti, ker se sok ne more dvigati, in drevo pogine. Z navadno drevesno žago naredite plitvo zarezno do lesa krog in krog debla. Drugo sredstvo je korenine posekati, da drevo dobiva manj hrane. V ta namen izkopljite en meter od debla proč krog njega-jarek in posekajte vse korenine, ki segajo vanj. Krone mu ne smete kar nič obrezavati, kajti več če režete, bolj žene drevo v les in tem manj je rodovitno. Ako posamezne veje posebno močno poganjajo, zarezite jih posebe na popisani način.

Vprašanje 27. Katere vrste jablan in hrušek priporočate za vrtno lege? (J. P. v Z.)

Odgovor: Izmed jablan je prva šampanjska rejneta, ki najbolje uspeva v mrzli vetrni legi. Druge vrste so: Mašanekar, angleška zimska zlata parmena, siva jesenska rejneta, beli zimski tofelj, velika kaselska rejneta i. t. d. Izmed hrušek, t. j. žlahtnih, jih skoraj ni, katere bi Vam lahko priporočali za mirno vestjo za vetrne lege. Za take lege so najboljše razne vrste moštne.

Vprašanje 28. Ali bi bilo dobro namazati kole za sadno drevje s karbolinejem? Ali bi ne škodilo drevju? (J. P. v Z.)

Odgovor: Izpuhtevanje karbolineja škoduje zelenim delom rastlinskim, ako pa drevesne kole uže prej namažete, zlasti spodnje konce, ki pridejo v zemljo, ter jih naredite pravilno dolge, to je take, da ne segajo v krono, pa karbolinej ne bo prav nič škodoval, ker bode dotle, kadar drevo ozeleni, jedki vzduh uže popolnoma pošel.

Vprašanje 29. Mojemu konju je pričela na kopitu strela gniti, in ker ni toč nikjer nobenega živinozdravnika, prosim sveta, kako naj ravnam, da konj ozdravi? (P. R. v L.)

Odgovor: Pred vsem je vprašanje, ali je res strelna gniloba, a ne strelni rak. Če uže ne morete živinozdravnika poklicati, priporočamo Vam brati knjigo pokojnega dr. J. Bleiweisa „Nauk, kako kopitne bolezni ozdravljati“, ki stoji 50 kr. in jo je dobiti pri naši družbi. — Ob zdravljenju gnilobe je treba kopito dobro izmiti, pregledati, ali ni v strelni kaka zabodena reč, ter potem porezati ves rog, kolikor ga je ločenega. Bolna mesta je potem vsak dan po enkrat namazati z raztopljenim železnim klorovcem, ki se je v zadnjem času izkazal izvrsten lek proti strelni gnilobi.

Vprašanje 30. Pri nas se večkrat čuje o ribniškem krompirju, ki je neki jako dober in ima zlasti v trgovini s Trstom boljše cene nego drugi. Ali priporočate saditi ta krompir? (T. K. v Št. V.)

Odgovor: Tako zvani „ribničan“ je stara krompirjeva vrsta rumenega mesa in krastave kože, zato na Notranjskem tudi „krastavečan“ imenovana. Kakor vsaka stara krompirjeva vrsta oslabi in je vedno bolj bolehnata, tako je ribničan danes tako oslabil, da ga umen gospodar gotovo ne boče sadil. Za jed je ribničan brez ugovora jako okusen, a rodi prav slabo, in dasi je najpoznejši krompir, ima vender prvi suho listje (zaradi bolezni), in ker naši ljudje mislijo, da je dozorel,

pa ga pokopljejo in tako leto za leto pridelujejo le nedozorelega ribničana, kar mu gotovo ne koristi, ampak njegovo trpežnost od leta do leta zmanjšuje. Mi imamo z ribničanom obilo izkušenj, ker bi bili radi to vrsto v veljavo spravili, nekaj ker je dobra za trgovino, nekaj pa zato, ker je domača vrsta. S škropljenjem z modro galico smo ribničana boleznimi obvarovali, listje se je sušilo pozno jeseni, in tudi v shrambi ni gnil. A kaj pomaga! pridelek je bil proti drugim vrstam za polovico manjši. Svarimo Vas, naj Vas cena ne zapelje, ker je le na videz boljši. Ako pridelate na hektaru 100 novih centov ribničana, vreden je po današnji ceni, če visoko računamo, 280 gld., a pomisliti morate, da Vam ga po zimi gotovo petino zgnije. Če pa sadite „onejidovca“, pridelate ga najmanj dvakrat toliko, a recimo rajši samo 150 centov. Računajte ga po 2 gld. 50 kr., in tolikšna je res danes njegova tržna cena, torej je vreden 375 gld. Ribničan je res dober krompir, se lahko in bolje proda, a ker pičlo rodi, zato ga umen gospodar ne bo sadil, ker bo z drugo vrsto imel boljši pridelek, ki mu bode v denarji veliko več odlegel.

Gospodarske novice.

* † **Preč. gosp. Anton Finc**, duhovni svetnik in župnik v Sostrem ter dolgoleten družbeni ud., je umrl 31. januarja t. l. — Dne 1. t. m. je pa umrl v Trebnjem tamošnji dekan preč gospod **Matej Frelj**, ki je bil ud kmetijske družbe naše od l. 1870. — Naj počivata v miru!

* **Ob licencevanji zasebnih žrebcev**, ki se je vršilo pričetkom meseca februarja, dobili so pravico spuščati svoje žrebce **Frančiška Rozman** iz Otoka, **Jakob Ropert** iz Bohinjske Bele in **Marko Kaplenik** iz Zgoranjih Brnikov.

* **Samostalni konjerejski odsek** c. kr. kmetijske družbe kranjske je imel 1. t. m. svojo sejo, pri kateri so bili navzoči predsednik gospod **Povše** in odborniki gospodje **Gams**, **Hanslik**, **Lenarčič**, **Perdan**, **Pirc** in **Jos. Fr. Seunig**. — Ker je vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo potrebno vsoto za konjska premovanja v l. 1892. in ker zahteva načrt za premovanje, predlaga odsek za premovanje naslednje dneve in kraje: 6. septembra v Lescah, 7. septembra v Kranji, 9. septembra v Kamniku, 10. septembra na Vrhniki, 12. septembra v Ribnici, 14. septembra v Trebnjem in 17. septembra v Sent Jarneji. — Na predlog odbornika **Pirca** ukrene se izkušati prirediti premovanje v Bohinjski Bistrici, in sicer 5. septembra, ako bode mogoče izposlovati podporo. — Na predlog odbornika gosp. **Lenarčiča** se ukrene na to delovati, da se bode ob premovanju natančneje določil red obdarovancev. Gosp. **Lenarčič** nadalje predlaga rejo težkih konj razširiti, kar se soglasno odobri in ukrene po mogočnosti izvrševati. — Gosp. **Jos. Fr. Seunig** predlaga delovati na to, da pride na Dobrovo žrebec težkega plemena v zasebno rejo. Predlog se vzprejme. — Gosp. **Lenarčič** predlaga delovati na to, da se uvedejo v pokrajinah z rejo težkih konj poskušnje na vlak. Predlog se vzprejme.

* **„Nauk, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami“**, je knjižica, katero je spisal vodja R. Dolenc in katero smo uže priporočili našim čitateljem. Sedaj je visoki deželni odbor dal nekaj teh knjižic kmetijski družbi na razpolaganje, da jih brezplačno razdeli tistim, ki se za nje zglase. Kdor torej to knjižico želi, obrne naj se do naše družbe v Ljubljano in dobil je bode brezplačno. Da bodo stroški manjši, priporočamo, naj se več naročnikov združi, ker je pri več iztisih poština manjša.

* **Rusko laneno seme** je popolnoma pošlo, zato družba ne vzprejema več naročil.

* **Glede naročitve na deteljno seme** in na semenski oves opozarjamo, na dotična članka v današnji številki ter na

objave med inserati. Tudi krompir bode družba oddajala, in sicer „onejidovca“ ter novo izvrstno vrsto „imperator“. Cene prijavi mo prihodnjič.

* **Naročila na drevje** iz družbene drevesnice prosimo prav kmalu priobčiti, ker ob silnih opravilih, katera imamo konec zime in o pričetku pomladi v pisarni in v drevesnici, moremo naročila le tedaj točno izvršiti, ako nam o pravem času dōjdejo.

* **Današnji številki** je priložen ilustrovan cenik semenske tvrdke **Edm. Mauttner-ja v Budapešti**, katero priporočamo kot prav zanesljivo našim čitateljem.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odoora dne 1. februarja 1892.

Zborovanje je vodil družbeni predsednik gospod cesarski svetnik **Ivan Murnik**, navzoči so bili podpredsednik gosp. **Jos. Fr. Seunig** ter odborniki gg.: **Franke**, **baron Lazarini**, **Lenarčič**, **Ogorevc**, **Povše**, **Šiška**, **Witschl**, **pl. Wurzbach** ter tajnik **Gustav Pirc**.

Glavni odbor vzame na znanje Najvišo zahvalo za izraženo sočutje ob smrti Njeg. ces. visokosti nadvojvode **Karola Salvatorja**.

Občini **Kočevski** ukrene glavni odbor naznaniti pogoje, s katerimi lahko sadnega drevja ter plemenega bika.

Prošnjo občine **Šmartinske** pri **Litiji** za dovolitev dveh novih semnjevk ukrene glavni odbor podpirati.

Za zastopnika v deželno filokserno komisijo imenuje glavni odbor za prihodnjo triletno dobo družbenega tajnika.

Nekaterim podružnicam, ki bodo ustanovile lastne drevesnice, ukrene odbor izposlovati podpore.

Pritožbo **Ljubljanskih** in **okoljanskih** čebelarjev, ki trpe veliko škodo po **Ljubljanskih** medarjih, kateri predelujejo svoj med po nezaprth prostorih, ukrene odbor odstopiti visoki deželni vladi.

Odbor vzame na znanje, da so bili vzprejeti v sirarski tečaj na **Tirolsko** vsi oni sirarji, katere je bil odbor predlagal.

Odbor vzame na znanje in odobri dneve licencevanju žrebcev.

Eni podružnici, ki misli prirediti ta predpust v korist svoji blagajni tombolo, dovoli se podpora za nakup dobitkov.

Poročilo vodstva **podkovske šole** se vzame na znanje.

Zaradi dovoljenja prodaje **subvencijskega bika** ukrene se poprej potrebno pozvedeti.

Nakup **subvencijskih bikov** ukrene se izvršiti prvič uže meseca **aprila**.

Za nove ude se vzprejmejo gg.:

Kupec Alojzij, posestnik pri **Sv. Lovrencu**; **Črni goj Janez**, gozdar v **Hrušici**; **Bajc Janez**, posestnik v **Orešji**; **Likar Anton**, posestnik v **Mrzlem Logu**; **Potrebnik Lavoslav**, učitelj v **Vel. Dolini**; **Schweiger Avgust**, zobozdravnik v **Ljubljani**; **Čitalnica v Šiški**; **Škofc Franc**, posestnik v **Imovici**; **Aljančič Lovro**, posestnik v **Bistrici**; **Kollar Fran**, učitelj na **Robu**; **Podjed Ivan**, posestnikov sin v **Dvorjah**; **Razpet France**, vikarij v **Orehku**; **Gortnar Josip**, posestnik v **Podlonku**; **Kotnik Gašper**, posestnik v **Prevojah**; **Stricelj Ljudčvit**, dimnikarski mojster in trgovec v **Ljubljani**; **Justin Rajko**, nadučitelj v **Štrekljencu**; **Rejc Luka**, posestnik v **Dolih**; **Šusteršič Jože**, posestnik na **Sničici**; **Rozman Alojzij**, posestnik v **Zgor. Otoku**; **Gruden Ivan**, posestnik v **Pljužni**; **Petrič Matija**, učitelj in trgovec v **Strugah**; **Meglan Ivan**, posestnik v **Potiskavcu**; **Jakše Mihael**, gostilničar v **Robu**; **Pfajfar Anton**, kaplan v **Dobrepolji**; **Gruden Josip**, trgovec in posestnik v **Retjah**; **Hubad Janez**, posestnik v **Povodji**; **Lenassi Julij**, posestnik v **Logatcu**; Društvo „**Kmetovalec**“ v **Gotovljah**; **Koželj Gregor**, učitelj v **Št. Gothardu**; **Levstik Anton**, učitelj v **Senožečah**; **Hreščak Miha**, posestnik v **Sinadolih**; **Šušca Anton**, trgovec v **Senožečah**; **Šušca Anton**, posestnik v **Dolenji Vasi**; **Mušič Anton**, zasebnik v **Senožečah**; **Pavlin**

Alojzij, posestnik v Podbrezjah; Čibašek Franjo, posestnikov sin na Klancu; Marolt Matija, posestnik v Dvorski vasi; Resman Janez, posestnik v Begunjah; Resman Janez, posestnik in kovač na Zgoši; Goričnik Jožef, posestnik v Poljčah; Oražem Franc, posestnik in mlinar v Prigorici; Oražem Marko, posestnik v Dolenji Vasi; Oražem Janez, posestnik v Dolenji Vasi; Ozimek Anton, učitelj v Dolenji Vasi; Flerin Andrej, posestnik na Goričici pri Ihanu; Schillinger Janez, posestnik v Zgornjem Perovem; Sekovanič Ferdinand, trgovec in posestnik v Gradu; Demšar Ivan, posestnik v Želznikih; Grajzar Ivan, veleposestnik in gostilničar v Šent Jurji pri Kranji; Ličan Aleksander, trgovec v Ilir. Bistrici; Vidmar Andrej, posestnik v Hrušici; Šarec Janez, posestnik v Preserjah; Urbančič Andrej, posestnik v Knežaku; Valenčič Rudolf, posestnik v Trnovem; Pirc Ciril, posestnik v Kranji; Majzelj Jera, posestnica v Šent Jarneji; Hudovernik Janez, benefcijat na Vačah; Čampa Teodor, učitelj na Vačah; Juvančič Josip, posestnik v Strmci pri Vačah; Zorko Martin, posest. v Širokaseti pri Vačah; Cirar Miha, župan in posest. v Cirkušah; Zajec Janko, posestnik v Kostrevnici; Bregar Janez, posest. na Hosti; Korošec Ignacij, posest. in gostilničar v Ljubljani; Turk Jakob, posest. v Hrenovicah; Mejak Jože, posest. v Hrenovicah; Križaj Janez, posest. v Hrašah; Dolencec Anton, posest. v Slavini; Posega Martin, krojač v Rakuliku; pl. Garzarolli Viktor, posest. v Razdrtem; Gorjanec Matija, posestnik v Črnelicah; Arko Matija, nadučitelj v Hrenovicah; Kristan Jakob, posestnik v Orehku; Piacentini Peter, župnik v Orehku; Jurca Janez ml., posestnik in trgovec v Gorenjah; Hiersche Franc, kaplan v Planini; Turšič Matevž, cerkvenik v Cerknici; Klemenčič Leopold, trgovec in gostilničar na Rakeku; Hren Andrej, posestnik in mlinar v Cerknici; Hren Anton, posestnik v Cerknici; Mele Luka, posestnik v Dolenji Vasi; Martinčič Janez, posestnik v Dolenji Vasi; Zagorjan Franjo, c. kr. poštar v Cerknici; Češarek Alojzij, kaplan v Cerknici; Potokar Janez, pekovski mojster v Cerknici; pl. Fichtenan Antoinetta, grajščakinja v Novem Mestu; Novljan Alojzij, posestnik v Mirni Peči; Žagar Franc, posestnik v Dol. Karteljevem; Konda Janez, posestnik in krčmar v Kandiji; Bock Marija, posestnica vile na Zgoši; Šidar Vendelin, učitelj v Zalogu; Gnidovec Jernej, posestnik in župan v Gor. Ajdovcu; Brodar Martin, posestnik in župan na Dolgem Brdu; Stermljan Martin, posestnik v Brezniku; Tomc Franc, oskrbnik v Trebnjem; Urbančič Lujiza, grajščakinja v Polhovem Gradcu; Volnik Matija, grajšč. oskrbnik v Polhovem Gradcu; Turšič Jurij, posestnik in mlinar v Žirovnici; Lunka Janez, posestnik v Žirovnici; Lunka Anton, posestnik v Žirovnici; Lunka France, posestnik v Žirovnici; Mulc Anton, posestnik v Žirovnici; Hribar Janez, posestnik v Žirovnici; Hribar Andrej, posestnik v Žirovnici; Rok Mihael, posestnik v Žirovnici; Hrbljan Matija, posestnik v Žirovnici; Grbec Blaž, posestnik na Lipsenji; Hribar Ivan, trgovec in krčmar na Lipsenji; Grlj Janez, posestnikov sin na Lipsenji; Ule Janez, posestnik na Lipsenji; Kovačič Matevž, posestnik na Bločicah; Zabukovec Janez, posestnik na Bločicah; Matjan Jakob, kaplan na Jesenicah; Korošič Josip, učitelj na Jesenicah; Pšenica Ivan, posestnik na Jesenicah; Košir Janez, posestnik v Mojstrani; Zima Janez, posestnik na Dovjem; Ambrožič Janez, posestnik na Dovjem; Kosmač Janes, posestnik na Dovjem; Lakota Janez, posestnik na Dovjem; Jakelj Jože, posestnik na Dovjem; Pšenica Jože, posestnik na Dovjem; Peternel Peter, posestnik na Dovjem; Pezdarnik Tomaž, posestnik na Dovjem; Urbas Franc, posestnik v Gor. Logatcu; Meze Ivan, posestnik in dimnikar v Dol. Logatcu; Jelovšek Gašper, posestnik v Petkovcu; Peiko Lovro, učitelj v Črnomlji; Štefančič Fran, učitelj v Črnomlji; Avbelj Franc, posestnik in sadjerejec v Volovem Dolu; Rupnik France, posestnik v Zadlogu; Gerčar Franc, posestnik v Dragomlji; Mrvčec Jakob, posestnik v Vodica; Batč France, posestnik in strojar v Slavini; Milavec France, posestnik in krčmar na Studencu; Kristan Janez, posestnik v Rakuliku; Anžič Franc, mesar in posestnik v Dobrunjah; Serajnik Jakob, posestnik v Št. Petru; Koblar Marija, posestnica

v Litiji; Jaklič Viktor, učitelj v Št. Vidu pri Ljubljani; Matevž Ogrin, posestnik v Drenovem Griču; Bukovec Martin, posestnik v Toplicah; Česenj Andrej, kaplan v Zagorji; Klobučić Anton, župan in posestnik v Šemniku; Drnovšek Franc, posestnik in župan v Potoški Vasi; Eibensteiner Anton, gostilničar v Lokah; Jeršič Franc, vpok. župnik v Št. Jurji; Šlakar Janez, župnik v Št. Gotthardu; Vilman Gašper, župnik v Kolovratu; Zelnik Jožef, župni upravitelj v Čemšeniku; Dornik Anton, posestnik v Zagorji; Gross Peter, nadučitelj v Zagorji; Južna Gregor, gostilničar v Toplicah; Snoj Janez, posestnik v Toplicah; Drnovšek Janez, posestnik na Selu; Klembas Anton, posestnik v Toplicah; Prašnikar Martin, posestnik v Šemniku; Jekun Alojzij, posestnik v Šemniku; Belčič Ignacij, gostilničar v Podkrajji; Drnovšek Franc, posestnik v Potoški Vasi; Zupančič Andrej, posestnik v Kolovratu; Medved Jernej, posestnik v Zagorji; Prašnikar Josip, posestnik v Izlakah; Šušar Franc, posestnik v Vinah; Šink Janez, posestnik v Lokah; Weinberger Pavel, posestnik v Zagorji; Bajčar Jernej, posestnik v Toplicah; Rozina Karol, posestnik v Podlipovici; Dornik Josip, posestnik v Zagorji; Drasch Robert, vodja premogokopa v Toplicah; Schiller Ferdinand, inženier pri premogokopu v Toplicah; Šikovec Janez, posestnik v Potoški Vasi; Fajfar Jožef, posestnik v Kotredežu; Kralj Jernej, posestnik pri sv. Urhu; Kolčan Jurij, posestnik v Zavinah.

Razdelitev cesarskih žrebcev po Kranjskem l. 1892.

Po nastopnih postajah bodo to leto postavljeni naslednji žrebci:

V Selu pod Ljubljano: Conversano Mima 64, Pluto 115, Pluto 53, in Nachod 304.
 Na Igu: Berlick 25, Dualist 350, Brabant 300, Multo 328 in eden, ki šele pride.
 Na Vrhnikih: Crown-Prince 274 in eden, ki šele pride.
 V Horjulu: Hautin-Le-Val 404, Alexander 76.
 Na Grosupljem: Nemški Mibel 86.
 V Velikih Laščah: Majestoso 237.
 V Ribnici: Pluto 161, Siglavy 261.
 V Kočevji: Prime-Minister 208, Abugress 11.
 V Čirknici: Schagya 349, Majestoso-Livja, 201.
 V Postojini: Pluto 66, El-Bedavi 402.
 V Kosezah: Favory 36, Pluto 276.
 V Novem Mestu: Joung Daniel o Bourke 43, Pluto 103.
 V Šent Jarneji: Edo 347, Willsford 87, Haidamacha 218, Arminius 299, Gidran 255.
 V Rakovniku: Irlande 145, Gouvernér 229.
 V Škocijanu: Joung Othelo 226, Gidran 326, Gidran 222 in Dahoman 336.
 V Cerkljah: Leo Pluto 183, Gidran 182, Aubry 88.
 V Kostanjevici: Haudegen 37, Gidran 200.
 V Velikem Gabru: Orest 199, Tulipan-Hollo 139.

Razglas.

Podpisana podružnica je sklenila letošnje spomlad brezplačno pocepiti divjake z zlahtnimi, za naše obnebe sposobnimi cepiči vsem kmetovalcem Hrenoviške fare, kateri bodo število in kraj divjakov o pravem času naznanili podružničnemu odboru.

Kmetovalci, kateri se hočejo te za povzdigo sadjarstva ugodne prilike poslužiti, naj zglase število in kraj svojih divjakov županstvu v Hrenovicah do 15. marcija letošnjega leta.

Odbor podružnice c. kr. kmetijske družbe za faro Hrenovice
dne 28. januarja 1892.

Jurij Kraigher, prvomestnik.